

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ* tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim **08.01.2026**.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Ceza infaz kurumlarında son yıllarda sistematik biçimde işletilen disiplin rejimi, mahpuslar açısından artık yalnızca kurum içi düzeni ilgilendiren idari bir alan olmaktan çıkmış; doğrudan özgürlük hakkını, koşullu salıverilme hakkını ve infazın hukuki güvencelerini hedef alan yapısal bir insan hakları sorununa dönüşmüştür.

Hücre disiplin cezaları; geçici, istisnai ve ölçülü yaptırımlar olmaktan çıkarılarak, geçmişte infaz edilmiş ve hatta kaldırılmış olmalarına rağmen bugüne taşınmakta: mahpusların koşullu salıverilme haklarını ortadan kaldıran kalıcı bir cezalandırma aracına dönüştürülmektedir. Mahpuslar arasında "infazın yakılması" olarak tarif edilen bu tablo, disiplin hukukunun infaz hukukunu yuttuğu, tahliyenin idarenin keyfî takdirine bağlandığı yeni bir infaz rejiminin kurulduğunu göstermektedir.

Bu rejimin temel hukuki dayanaklarından biri olarak 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17/2. maddesi gösterilmekte; yıllar önce alınmış ve infaz edilmiş hücre disiplin cezaları, mahpusların bugünkü hukuki statülerini belirleyen mutlak bir tahliye engeline dönüştürülmektedir. İyi halli olma, uzun süre disiplin cezası almama, hatta bazı durumlarda beraat kararları dahi bu engeli ortadan kaldırmamaktadır.

Farklı cezaevlerinden tarafımıza ulaşan başvurular: Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda Resul Baltacı, Fikret Karakoç, Mazlum Kaya ve Sinan Tutmaz; Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda Sema Oral, Rukiye Fidan, Tenzile Acar, Hatice Güzel, Dilan Turan, Şükran Avşar, Kıymet Ilgaz ve Şivekar Ataş; Sungurlu/Çorum T Tipi Cezaevinde Vedat Bozkurt; Bolu Cezaevi'nde ise Ali Adıman, Suat Duman, İbrahim Doğan, İbrahim Ergün, Şaban Saruhan, Hüseyin Ayyıldız, Felemez Kapçak, Abdurrezak Gülmez, Fermanî Çetin, Mehmet Salih Adan, İhsan Balkaş ve Kerem Öztürk örneklerinde görüldüğü üzere, birçok ceza infaz kurumunda hücre disiplin cezalarının tahliyeyi doğrudan belirleyen bir araca dönüştürüldüğünü açık biçimde ortaya koymaktadır.

Bu başvurular; kültürel ifadelerin, sayım uygulamalarına itirazın, fiziki koşullara dair şikayetlerin ve hatta beraatle sonuçlanan fiillerin dahi hücre cezasına konu edilerek, mahpusların koşullu salıverilme haklarının fiilen ortadan kaldırıldığı bir 'infaz yakma' mekanizmasına bağlandığını göstermektedir.

Bu tablo; disiplin hukukunun ikinci bir cezalandırma rejimine dönüştüğünü, cezaevlerinde hukuki güvenliğin askıya alındığını ve Adalet Bakanlığı'nın denetim ve gözetim yükümlülüğünün fiilen ortadan kalktığını göstermektedir.

Ceza infaz kurumlarının yönetimi, denetimi, disiplin uygulamaları ve infaz rejiminin insan haklarına uygunluğu doğrudan Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. Bu nedenle ortaya çıkan sistematik ihlallerin münferit uygulamalar olarak açıklanması mümkün değildir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye genelinde ceza infaz kurumlarında, disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi aldığı gerekçesiyle koşullu salıverilmeden yararlandırılmayan mahpus sayısı kaçtır? Bu sayı cezaevlerine göre ayrı ayrı kaçtır?
2. Bakanlığınız, infaz edilmiş ve kaldırılmış disiplin cezalarının, aradan uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen koşullu salıverilmenin mutlak engeli haline getirilmesinin, hukuki güvenlik ilkesi ve umut hakkı bakımından doğurduğu sonuçlara dair herhangi bir inceleme veya etki analizi yapmış mıdır?
3. Cezaevlerinde kültürel ifadeler, ayakta sayım uygulamalarına itiraz, fiziki koşullara dair şikayetler ve beraatle sonuçlanan fiiller nedeniyle hücre disiplin cezaları verildiği

yönündeki başvurular Bakanlığınıza ulaşmış mıdır? Ulaşmış ise bu başvurular hakkında hangi cezaevlerinde, hangi yöneticiler hakkında, hangi işlemler yapılmıştır?

4. Hücre disiplin cezalarının verilme gerekçeleri, süreleri ve mahpuslar üzerindeki sonuçları bakımından Türkiye genelinde standart ve bağlayıcı bir denetim mekanizması var mıdır? Yoksa bu alan fiilen cezaevi idarelerinin takdirine mi bırakılmıştır?

5. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 12/04/1991 tarihli düzenlemesiyle getirilen "üç hücre cezası" kuralı 12/04/2021 itibarıyla 30 yılını doldurmuş olmasına rağmen, bu tarih itibarıyla ve sonrasında infazını doldurmuş müebbet hapis hükümlüsü olup bu düzenleme nedeniyle cezaevlerinde tutulan mahpuslar bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemenin üzerinden 30 yıl geçmesinden bu yana geçen yaklaşık beş yıllık sürede ortaya çıkan ve koşullu salıverilmenin ortadan kaldırılması yoluyla cezanın fiilen uzatılmasına, infazın belirsizleşmesine ve umut hakkının askıya alınmasına neden olan bu tarihsel mağduriyetin giderilmesi amacıyla, Bakanlığınızın herhangi bir kanuni düzenleme ya da kapsamlı bir çalışma hazırlığı var mıdır?